

בבית המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק

[25.7.89, 3.8.89]

לפני הנשיא מ' שמגר והשופטים ג' בכ, א' מצא

תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, ע"ר תוס' 2, (ע) 855, (א) 1055, תקנה 11.

מיני-רציו:

* משפט חוקתי – שעת חירום – הריסת מבנים ואטימתם

* משפט מינהלי – שיקול-דעת – מפקד צבאי

העתירה נסבה על החלטתו של אלוף פיקוד המרכז לאטום את דירתה של העותרת בעיר העתיקה בירושלים. ההחלטה ניתנה מכוח האמור בתקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, ולאחר שאלוף פיקוד המרכז שוכנע בחומרת מעשיהם של בני העותרת המתגוררים עמה, ובצורך לנקוט אמצעים תקיפים נוכח ריבוי הפיגועים הנגרמים בשל יידוי בקבוקי תבערה. לטענת העותרת, סיבת ההחלטה אינה במעשיהם של בניה אלא בכך שהדירה מצויה בשכנות לדירתו של השר אריאל שרון.

בית המשפט הגבוה לצדק פסק:

א. (1) אין לקבל, בנסיבות דנן, את הטענה, כי החלטתו של אלוף פיקוד המרכז ניתנה שלא בתום-לב ומשיקולים זרים (562 ז).

(2) לאור הרקע העובדתי, היינו, מעשיהם החמורים של בני העותרת, אין מקום להתערבות בג"צ בשיקוליו של אלוף פיקוד המרכז ובהחלטתו (562 ז).

עתירה למתן צו-על-תנאי. העתירה נדחתה.

ל' צמל - בשם העותר;

י' גנסיין, עוזר ראשי לפרקליט המדינה - בשם המשיב.

פסק-דין

הנשיא מ' שמגר: 1. עתירה זו עניינה החלטה בדבר אטימת דירתה של העותרת לפי סמכויותיו של אלוף פיקוד המרכז על-פי תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945.

2. העותרת היא אלמנה בת 50, המתגוררת בדירה בת 3 חדרים ברחוב אלואד 35

בעיר העתיקה בירושלים.

3. המשיבים מפרטים בהודעתם מיום 17.7.89 לבית-משפט זה, אשר אומתה על-ידי תצהיר של אלוף פיקוד המרכז האלוף מצנע, מה הרקע העובדתי למתן הצו, וכך נאמר בהודעה:

"2. א) בן העותרת פרנסיס חנא ספירו טמס, (הלן - העצור), יליד שנת 1967, נעצר ביום 2.3.89 כחשוד בביצוע של עבירות בטחוניות חמורות, בהיותו חבר בחוליה של החזית העממית לשחרור פלסטין.

ב) במהלך שנת 1988, קיבל העצור תחת אחריותו את ארגון ה'חלקה סקאפיה' הקשור לארגון 'החזית העממית לשחרור פלסטין' וגייס חברים חדשים לשורות הארגון אשר פעלו בשיתוף עימו ותחת אחריותו והנחיותיו.

3. כתב האישום שהוגש נגד העצור המצ"ב ומסומן מש/1 כולל שורה ארוכה של פיגועים שבוצעו על ידי העצור בצוותא חדא עם אחרים, כפי שיפורט להלן:

א) העצור ביחד עם עאמר אלג'ול הכין שני בקבוקי תבערה אותם זרקו בחודש פברואר 1989 אל עבר הכניסה לבנין הקונסוליה האמריקאית במזרח ירושלים (פרט אישום שלישי).

ב) ידוי בקבוק תבערה בחודש מרץ 1988 לעבר חנותו של עוואד

אבו סנינה בעיר העתיקה בירושלים (פרט אישום חמישי).

ג) במהלך החודשים יוני-יולי 1988 היה העצור שותף ביחד עם עאמר אלג'ול הנ"ל לזריקת בקבוק תבערה לעבר ביתו של שוטר, תושב מזרח ירושלים, וזאת במטרה להפחידו ולאלצו להתפטר מתפקידו.

פיגוע זה בוצע על ידי העצור לאחר קבלת הוראות מאחיו, ג'ורג' טמס, אשר שימש בשלב מסויים כאחראי על פעילות העצור בארגון (פרט אישום שמיני).

ד) לאחר קבלת הוראות מאחיו, ג'ורג' טמס, ידה העצור ביחד עם עאמר אלג'ול שני בקבוקי תבערה לעבר ביתו של שותף בעיתון אלנהאר המתגורר בשכונת הדואר שבירושלים (פרט אישום אחד-עשר).

ו) ביום 24.7.88 זרק העצור, בהתאם להוראות אחיו הנ"ל, בקבוק תבערה ביחד עם עאמר אלג'ול לעבר משרדי הביטוח הלאומי במזרח ירושלים (פרט אישום שנים-עשר).

ז) במהלך חודש יולי 1988 ידה העציר אבנים ביחד עם אדם נוסף בשם מוסא קוואסמה אותו גייס קודם לכן לארגון, לעבר אוטובוס אגד שנע באיזור שער שכם.

לאוטובוס נגרם נזק.

ח) במהלך חודש דצמבר 1988, השליך העצור ביחד עם מוסא קוואסמה הנ"ל, אבנים לעבר אוטובוס אגד, קו 23, שנע ברחוב צלאח-א-דין בירושלים.

ט) במהלך חודש דצמבר 1988 זרק העצור ביחד עם אחיו ג'ורג' טמס בקבוק תבערה לעבר בנין משרד הרווחה בואדי ג'ז (פרט אישום שבעה-עשר).

.....

יודגש כי בן נוסף של העותרת אשר התגורר בבית נשוא העתירה, אליאס ספירו טמס, הורשע אף הוא בתיק בית משפט צבאי בלוד 82/88 בעבירות על התקנות, בכך שבחודש אפריל 1988 ייצר בקבוק תבערה אותו ידה, ביחד עם אחר, לעבר ביתו של אמריקאי שעובד בקונסוליה האמריקאית בירושלים. הבן, אליאס נדון לחמש שנות מאסר מתוכן שנתיים וחצי לריצוי בפועל". 4. שלושת בניה הנ"ל של העותרת גרו יחד עמה.

העציר פרנסיס הודה במעשים הנ"ל.

5. על רקע עובדות אלה מפרטים המשיבים את נימוקי החלטתם, ואלו הם: "א) נוכח חומרת המעשים והאינטנסיביות בה פעלו חברי החוליה, וכן מעמדו של בן העותרת בארון, מתחייבת אליבא דמשיב נקיטת הסנקציה על פי [תקנה 119](#) לתקנות.

ב) נוכח המעשים העולים מכתב האישום ומההודאות המצורפות בזה, סבור המפקד הצבאי כי הונח בפניו יסוד סביר ואף למעלה מכך להפעלת סמכותו על פי [תקנה 119](#) לתקנות.

ג) על רקע האירועים המתרחשים בימים אלו, ובמיוחד על רקע התופעה של ידוי בקבוקי תבערה, אשר הפכה לנגע, סבור המפקד הצבאי כי מעשי העצור ומעמדו במסגרת הפיגועים הללו, כמו גם מעשי אחיו, מחייבים נקיטת אמצעים תקיפים ביותר כדוגמת הסנקציה נשוא [התקנה 119](#) לתקנות, הן מטעמים של ענישה, ובעיקר מטעמים של הרתעה.

ד) בנסיבות אלו ונוכח חובתו כמפקד הצבאי על פי התקנות לשמור על החוק, הסדר הציבורי והבטחון, ומשפשה נגע זריקת בקבוקי תבערה לעבר מטרות שונות, כאמור לעיל, סבור המפקד הצבאי כי שומה עליו לאחוז באמצעים תקיפים ביותר כדי לבער נגע זה ולשמור בכך על הבטחון והסדר הציבורי, במסגרת פעולה תקיפה שיש בה כדי להוות גורם הרתעה.

ה) נקיטת הסנקציה נשוא העתירה הינה בגדר האמצעים המסורים בידי המפקד הצבאי, ובנסיבות המקרה, ונוכח המפורט לעיל, הינה בגדר השיקולים והאמצעים הענייניים והראויים אותם היה רשאי וחייב כמפקד צבאי לשקול ולנקוט.

המשיב יטען כי החלטתו נשוא העתירה נתקבלה משיקולים ענייניים גרידא, כאמור לעיל, וכי אין יסוד לנטען בעתירה בכל הנוגע לקירבת המגורים לביתו של השר שרון, כאילו זו שימשה בסיס לקבלת ההחלטה נשוא העתירה."

6. (א) באת הכוח המלומדת של העותרת, עו"ד לאה צמל, טענה, כי סיבת ההחלטה איננה במעשיו הנ"ל של בן העותרת אלא בכך שהדירה מצויה בקרבת דירת השר א' שרון.

היא טענה - על יסוד תצהירה של העותרת - כי כבר בעבר ניסו להשפיע על העותרת שתעזוב את הדירה, ואף הובטח לאחד מבניה בזמן החקירה שישוחרר מן הכלא אם ייאותר לפנות את הדירה.

גב' צמל הוסיפה וטענה, כי לו היה הטעם להחלטת האלוף טמון במעשיו בן העותרת, היו מפעילים אותם אמצעים כלפי עצורים אחרים, והנה מתברר, כי לא נקטו צעד כאמור לגבי אחד עאמר מוסא ג'ול, שנעצר יחד עמו.

(ב) בנושא זה הוגש לנו תצהירו של איש שב"כ, בו נאמר כדלהלן:

"הנני מכהן כממונה על חקירת הפרשה נשוא העתירה והעובדות נשוא

חקירת העצור פרנסיס חנא ספירו טמס ידועות לי בתוקף תפקידי.

הנני מצהיר כי במהלך חקירתו העלה בן העותרת הנ"ל, ביוזמתו הוא, קשיים הנגרמים למשפחה בשל סמיכות המגורים לבית השר שרון.

איש מבין אנשי שירות הבטחון הכללי, אשר חקרו את בן העותרת לא הציע לו בשלב כל שהוא של החקירה למכור את הבית, וכי בתמורה ינתן לו בית חילופי או תמורה אחרת."

(ג) באת הכוח המלומדת של המדינה הכחישה כל קשר בין עניין מקום המגורים לבין החלטת האטימה וציינה, כי ההחלטה נפלה רק בעקבות גילוי מעשיו של פרנסיס.

הא ראייה, שלא ננקט צעד כאמור בעקבות מעצר הבן אליאס חנא ושפיטתו; שהרי לו חיפשו אך תואנה לאטימה, יכולים היו לפעול בעקבות מעצרו ושפיטתו של הבן אליאס, שהורשע בשעתו, בין היתר, בזריקת בקבוק תבערה על מקום מגוריו של עובד הקונסוליה האמריקנית (תיק בית-משפט צבאי לוד 82/88).

לא ראינו לקבל את הטענה, כי ההחלטה של אלוף פיקוד המרכז ניתנה שלא בתום-לב ומשיקולים זרים.

לאור הרקע העובדתי - היינו מעשיו החמורים של פרנסיס ומעשיהם של שני בניה האחרים של העותרת, אליאס וג'ורג' - לא ראינו מקום להתערבותו של בית המשפט בשיקוליו של אלוף פיקוד המרכז ובהחלטתו.

העתירה נדחת.

השופט ג' כך: אני מסכים.

השופט א' מצא: אני מסכים .

הוחלט כאמור בפסק-דינו של הנשיא.

ניתן היום, ב' באב תשמ"ט (3.8.89).